

اخلاق در حسابداری

محمدجواد صدیقیان^۱، علی دهقانی محمدآبادی^۲، سپهر اکبرپور^۲

^۱ مدیرگروه حسابداری و مدرس دانشکده فنی شهیدصدوقی یزد.

^۲ دانشجوی کارشناسی حسابداری، دانشکده فنی شهید صدوقی یزد.

نام نویسنده مسئول:

علی دهقانی محمدآبادی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱/۱۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۳/۲۷

چکیده

اخلاق در حسابداری یکی از مهمترین و در عین حال از نگرانی‌های اصلی در دنیای تجارت است. این حوزه به بایدها و نبایدها و اقدامات لازم، در برخورد با برخی از مسائل پیش رو برای هر حسابدار حرفه‌ای را بیان می‌کند. با این حال برخی از اتفاقاتی که طی چندین سال گذشته در این حرفه پیش آمده، باعث لطمه به شهرت و اعتبار حرفه حسابداری شده است. تعریف اخلاق بسیار گسترده است و اتفاق نظر جهانی وجود ندارد، اما به معنای کلی اخلاق به عنوان مطالعه سیستماتیک رفتار براساس اصول اخلاقی، انتخاب‌های تامل‌برانگیز و معیارهای رفتار درست و غلط معنی می‌شود. از آنجا که حسابداران حرفه‌ای به طور گسترده در محیط‌های شغلی و حرفه‌ای با چالش‌های پیچیده‌ای روبرو بوده، پاسخ به درست به آن‌ها و انجام بهترین کار ممکن تنها با رعایت و در نظر گرفتن اصول اخلاقی ممکن است. فعلا برای حل این مشکل دانشجویان حسابداری در دوره تحصیل خود، علاوه بر آموزش حسابداری باید اخلاق حرفه‌ای نیز آموزش ببینند، ولی به دلیل درهم فشردگی درس اخلاق در برنامه‌های درسی حسابداری، دانشجویان کمتر به کنه موضوع و مسائل اخلاقی در این درس پی می‌برند و آن طور که شایسته و در شان این درس است به آن توجه نمی‌شود. یکی از اهداف این مقاله معرفی بهترین روش آموزش مسائل اخلاق حرفه‌ای بخصوص در رشته حسابداری می‌باشد.

واژگان کلیدی: اخلاق حرفه‌ای، حسابداری، رفتار حرفه‌ای

مقدمه

ادامه دادن یک رفتار خاص، دلیل بر آن است که این رفتار، دارای یک ریشه باطنی در عمق جان یک فرد است که آن را اخلاق می نامند. اخلاق بخش مهمی از زندگی هر انسان است، که به روابط بین او سایر افراد تاثیر می گذارد. اهمیت اخلاق به حدی است که در همه آموزه های دینی به آن توجه شده و پیامبر اسلام دلیل رسالت خود کامل کردن اخلاق نامید و عالی ترین و بارزترین خصوصیت پیامبر اسلام (ص) بعد اخلاقی ایشان بوده است. قرآن در این باره می گوید که «تو بر اخلاقی بزرگ و گرانبایه تکیه دارد».

حرفه حسابداری نیز مانند سایر حرفه ها جهت اعتلای خود نیاز به رعایت اخلاق و رفتار حرفه ای دارد. زیرا عدم رعایت آن، موجب تضعیف حرفه حسابداری و حتی موجب از بین رفتن شان و منزلت آن در جامعه خواهد شد. فلذا اخلاق یکی از موضوعات بااهمیت در حسابداری است (صدیقیان، زارع، عابدینی و هیرید، ۱۳۹۹). حسابداران حرفه ای فقط اعضای یک سازمان نیستند، آن ها نیز عضو یک جامعه هستند، یعنی رفتار آن ها نه تنها در محیط کسب و کار بلکه در جامعه هم تاثیرگذار است (صدیقیان، ناظمی و صابری، ۱۳۹۹). در شرایط کنونی که عدم رعایت برخی از معیارهای اخلاقی که موجب فسادهای مالی در سطح ملی و بین المللی شده و نگرانی های زیادی در بخش های دولتی و حتی بخش خصوصی به وجود آورده است. چگونه باید رفتار کرد که جامعه نسبت به حسابداران اعتماد پیدا کند؟ جواب توجه به اخلاق، راه نجات از این خطر است. لذا یکی از کارهای ضروری ایجاد بسترهای مناسب برای نیروی انسانی شاغل در حرفه می باشد، تا با مسئولیت و تعهد کامل، اصول اخلاقی را رعایت کنند. یکی از راه های گسترش اخلاق در حسابداری، ایجاد کدهای اخلاقی توسط جوامع بین المللی حسابداران، بوده است. از بین گرایش هایی که جامعه را به سمت سوی و شکوفایی پیشرفت هدایت می کنند، مذهب و اخلاقیات تکیه گاه های اجتناب ناپذیرند. بنابراین آینده حرفه بستگی به داشتن ارزش های درست کاری صداقت و تخصص است (صدیقیان، ستوده نیا و مولوی، ۱۳۹۹).

جهت درک بهتر موضوع در ادامه به تعریف حسابداری و اخلاق به صورت مجزا پرداخته و در سپس ارتباط این دو با هم بیان می شود.

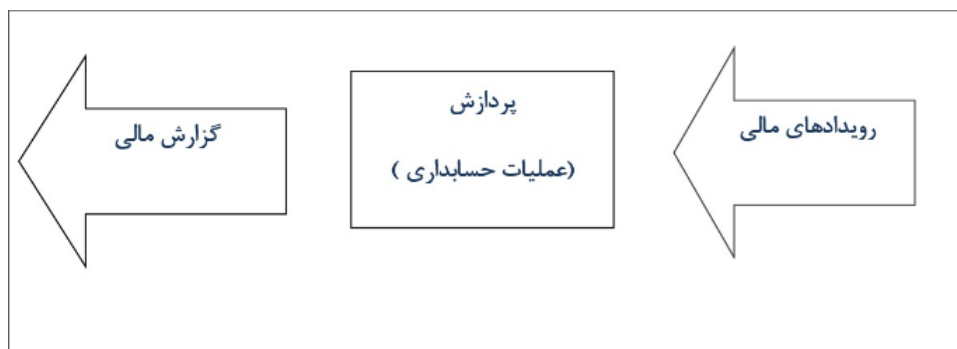
حسابداری

حسابداری، حرفه ای است که فرد شاغل در این حرفه مسئولیت نگهداری و تفسیر سوابق مالی را دارد. بیشتر حسابداران مسئول طیف وسیعی از وظایف مربوط به امور مالی را به عهده دارند. حسابداری چه برای امور شخصی و چه برای مشاغل و سازمان های بزرگتر ضروری است (نمایش وبسایت).

تعاریف متعددی برای حسابداری وجود دارد؛ در میان این تعاریف، آنچه که ملموس است ضرورت وجود حرفه حسابداری در هر کسب و کاری است، چراکه از زمان قدیم تا به امروز در تمامی دادوستدهای اقتصادی و اجتماعی، حسابداری نقش پررنگی داشته است، در حقیقت حسابداری یکی از عوامل موثر در بقای هر کسب و کاری است و طبق تعریف ویکی پدیا، به نوعی زبان تجارت نیز خوانده می شود. یک حسابدار با ارائه گزارشات مالی و تحلیل و بررسی شرایط اقتصادی در هر کسب و کاری، اطلاعات لازم را در اختیار تمامی مدیران و ذینفعان اقتصادی قرار می دهد. در واقع این حسابدار است که با یک زبان مشترک که همان حسابداری است، رابط تمامی بخش ها، مشاغل، فعالیت ها و افراد است (نمایش وبسایت).

اگر بخواهیم تعریف حسابداری را بیان کنیم باید به تعریف حسابداری در قدیم و جدید توجه داشته باشیم، در گذشته حسابداری را فن، ثبت، ضبط، جمع آوری، تجزیه و تحلیل، اندازه گیری، طبقه بندی و تلخیص اطلاعات و معاملات مالی یا رویدادهایی که دارای اثرات مالی هستند تعریف نموده اند ولیکن امروزه حسابداری را به شکل زیر تعریف می نمایند:

حسابداری سیستمی است که داده های مربوط به فعالیت های واحد تجاری را دریافت و اندازه گیری می کند، سپس آن ها را پردازش و در قالب نتایج فعالیت و عملکرد واحد تجاری را به تصمیم گیرندگان گزارش می کند (نمایش وبسایت)

اگرچه وظایف روزمره یک حسابدار با توجه به موقعیت و سازمان متفاوت خواهد بود، اما برخی از رایج ترین و کلی ترین وظایف و مسئولیت های حسابداران عبارتند از:

۱. تهیه و پردازش حقوق و دستمزد ماهیانه
۲. تعامل با حسابرسان داخلی و خارجی شرکت
۳. تهیه و بررسی هزینه ها، بودجه ها، درآمد، هزینه، فاکتور و سایر اسناد حسابداری
۴. آماده سازی صورت های سود و زیان و گزارشات ماهانه حسابداری
۵. تجزیه و تحلیل روند درآمد و هزینه
۶. جمع آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات مالی برای تهیه گزارش اظهارنامه مالیاتی (نمایش و بسایت).

اخلاق

ریشه کلمه اخلاق نیز کلمه یونانی "خلقیات" می باشد، که مفهوم آن خاصیت و رفتار افراد می باشد. اخلاق را به عنوان مطالعه فلسفی رفتار انسان تعریف کرده است، بنابراین اخلاق به بررسی و شناخت اصول اخلاقی می پردازد (رویایی، رهنمای رودپشتی و جباری، ۱۳۸۸). حرمت آدمی مهمترین اصل اخلاقی و هدف عمده اخلاق ورزی انسان است، صرف نظر از شغل، زبان و ویژگی های قومی و فرهنگی، موجود محترمی است. هرگونه تصمیم و اقدامی که با ارزش ذاتی انسان منافات دارد، غیر اخلاقی است (خواجوی واعتمادی، عیدگاهی و قدیریان آرانی، ۱۳۹۸). بیش از چند سال گذشته اخلاق در حرفه حسابداری ضروری شناخته شده است. به خصوص در پی کلاهبرداری های متعدد در شرکت های چند ملیتی که باعث این امر شده اند، اعتبار حرفه حسابداری لکه دار شود. از بررسی مطالعات موجود در مورد موضوع اخلاق، مشخص شد که اکثر نویسندگان احساس کردند که ضروری است تا تأکید بیشتری داشته باشند در آموزش اخلاق در برنامه های حسابداری در سراسر جهان، این احساس شد که حسابداری در برنامه درسی باید به مطالعه اخلاق اهمیت بدهند، تا فارغ التحصیلان حسابداری آموزش اخلاق را تمرین کنند (راودن، ۲۰۲۰).^۱ از بین تمامی گرایش هایی که جامعه را به سوی شکوفایی هدایت می کنند، مذهب و اخلاق تکیه گاه های اجتناب ناپذیرند. بنابراین ضروری ترین جنبه برای استمرار فعالیت حرفه، وجود اخلاق برای هر گروه است و چنانچه در یک حرفه، اخلاق وجود نداشته باشد، باید منتظر نابودی آن بود (فغانی، ثقفی و بشیری منش، ۱۳۹۹).

اهمیت اخلاق اسلامی در حسابداری

اخلاق اسلامی به بخشی از آموزه های دین اسلام گفته می شود، که از فضایل و رذایل اعمال انسان سخن می گوید. قرآن بر رشد اخلاقی انسان ها تأکید بسیار داشته و آن را از اهداف پیامبر (ص) بر شمرده است. خداوند مسیر اخلاقی را به کمک پیامبران و بزرگترین معجزات آنها یعنی کتاب هایشان برای ما تبیین می کند (حسینی، بابائی، ۱۳۹۸). اخلاق دینی الزامات

¹ Ahmed Awad Rawdhan

اخلاقی مانند: صادق و درست کار بودن، احترام به زندگی دیگران، احترام به دارایی دیگران، مهربانی به یکدیگر و مواردی مانند اینها را به مردم پیشنهاد می‌کند (ودیعی، متحدین و حسینی، ۱۳۹۱). اخلاق اسلامی در اعتقاد به توحید و یکتاپرستی ریشه دارد و دین در حقیقت، پایه و مبنای اخلاق است. اخلاق اسلامی با ویژگی‌های خاص و بعد متعالی خود تضمین کننده سعادت انسان‌ها در همه عصرها و ره‌توشه همه ره‌پویان راه کمال است. اخلاق اسلامی تأثیر مهمی در ایجاد رهنمودهای رفتار اخلاقی مناسب، در حرفه حسابداری دارد، و می‌تواند به حسابداران و حسابرسان مسلمان در حل مسائل اخلاقی جهت اتخاذ تصمیمات مناسب کمک کند. سه دلیل برای آموزش اخلاق اسلامی به دانشجویان حسابداری در دانشگاه‌ها وجود دارد؛ اول رفتار اخلاقی از ویژگی‌های مهم و مطلوب حسابداران است، که به عنوان حافظان منافع عمومی در جامعه شناخته شده‌اند. آموزش اصول اخلاق اسلامی به دانشجویان مسلمان حسابداری، آنها را در اتخاذ تصمیمات درست و اخلاقی در آینده کمک می‌کند. دوما زمانی که حسابداران یا حسابرسان مسلمان با تصمیمات متناقض اخلاقی مواجه می‌شوند، مطالعه اخلاق اسلامی بینش درستی را برای نحوه قضاوت بین اصول متناقض فراهم می‌کند و نشان می‌دهد که چرا برخی از روش‌ها از سایر روش‌ها مطلوب‌ترند و در نتیجه به بهبود تصمیمات آنها کمک می‌کنند. سوماً ممکن است برخی از حسابداران مسلمان آگاهی کافی در زمینه ارزش‌های اسلامی نداشته باشند، بنابراین مطالعه اخلاق اسلامی می‌تواند آنها را برای یادگیری بیشتر اخلاق جامع اسلامی در ارتباط با روش‌های حسابداری کمک کند (حسینی، بابائی، ۱۳۹۸).

در طی سال‌های اخیر شش مدل تفویض، در جهت توصیف رفتار اخلاقی ارائه شده‌اند. که هر کدام ویژگی خاص خود دارند، که پنج مدل مهم آن عبارت از:

- ۱) رویکرد منفعت‌گرایانه
- ۲) رویکرد خودخواهی
- ۳) رویکرد مذهب‌گرایانه
- ۴) رویکرد وظیفه‌گرایی
- ۵) رویکرد هرمنوتیک (ودیعی، متحدین و حسینی، ۱۳۹۱).

آموزش اخلاق در حسابداری

تختی حسابداران از اخلاق حرفه‌ای بارها به‌روز بحران‌های اقتصادی و رسوایی‌های مالی انجامیده است. جدایی مدیریت از مالکیت، حسابداران را در جایگاهی نشانده‌است، که تزلزل اخلاقی یا حتی شبهه نسبت به رفتار آنان نه تنها بازارهای سرمایه را آشفته و گاه فلج می‌سازد، بلکه با ایجاد بی‌اعتمادی نسبت به درستکاری مدیران، امکان انجام فعالیت‌های مدیریت را نیز محدود می‌کند. از این‌رو، طی سال‌های اخیر حرفه حسابداری به سمت وضع مقررات محدود کننده‌تر مانند: آیین رفتار حرفه‌ای حسابداران رسمی و قانون ساربنز آکسلی^۲ پیش‌رفته است و در کنار آن نیز بسیاری از دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش حسابداری، درس اخلاق حرفه‌ای را به مجموعه عناوین درسی خود افزوده‌اند (ثقفی، رحمانی و رفیعی، ۱۳۸۹). رعایت مسائل اخلاقی در انجام امور حرفه‌ای ارزشمند بوده و سبب اعتبار بخشی بیش از پیش به حرفه حسابداری می‌گردد (فغانی، ثقفی و بشیری‌منش، ۱۳۹۹).

آموزش اخلاق، آینده حرفه حسابداری را تضمین می‌کند و اطمینان می‌دهد که حسابداری نقش تاریخی خود را در جهت شکوفایی اقتصاد و پیشرفت جامعه به طور اثربخش ادامه می‌دهد. همچنین آموزش ارزش‌های اسلامی در حسابداری باعث نهادینه شدن رفتار اخلاقی در دانشجویان می‌شود و آنها را برای مواجه موثر با چالش‌های اخلاقی در محیط کار آماده می‌کند (حسینی، بابائی، ۱۳۹۸). طبق اصل دوم آیین رفتار حرفه‌ای انجمن حسابداران رسمی آمریکا اعضا باید به رفتاری متعهد باشند که، منافع عمومی را تأمین کند، اعتماد عمومی را محترم شمارد و تعهد به حرفه‌گرایی را نشان دهد، مسؤولیت‌های فرد حرفه‌ای را چنین برمی‌شمارد:

^۲ ۳۰ ژوئیه ۲۰۰۲ به امضای جورج دبلیو بوش، رئیس‌جمهور آمریکا رسید، در مجلس سنای آمریکا به نام قانون اصلاح حسابداری شرکت عام و محافظت از سرمایه‌گذار و در مجلس نمایندگان آمریکا به نام قانون حساب‌دهی و مسئولیت‌پذیری شرکتی و حسابرسی طرح و بررسی شده بود.

- ۱- مسئولیت در قبال جامعه
- ۲- مسئولیت در قبال صاحبکار
- ۳- مسئولیت در قبال سایر اعضای حرفه
- ۴- مسئولیت در قبال خود (ثقفی، رحمانی و رفیعی، ۱۳۸۹).

پایبندی حسابداران به اصول اخلاقی برای جامعه بسیار مهم است (حسینی، بابائی، ۱۳۹۸). یک حسابدار خوب در وهله اول شخصی است که اخلاق حرفه‌ای داشته باشد. بسیاری از اندیشمندان بر این باورند که رشد و تعالی جوامع بشری فقط به علم فن و پیشرفت‌های مادی وابسته نیست، بلکه از عوامل مهم ترقی ملت‌ها، رعایت موازین اخلاقی و روحی است (حاجی‌پور، برزگر، ۱۳۹۸). در کشورهای اسلامی حسابداران علاوه بر رعایت اصول اخلاقی تدوین شده توسط فدراسیون بین‌المللی حسابداران^۳ بایستی به اصول اخلاقی سازمان حسابداری و حسابرسی موسسات مالی اسلامی^۴، نیز پایبند باشند (حسینی، بابائی، ۱۳۹۸). هدف آغازین و اصلی حسابداری ارائه اطلاعاتی درباره فعالیت‌های اقتصادی یک شخص یا سازمان بوده است (ثقفی، رحمانی و رفیعی، ۱۳۸۹). به عبارت دیگر، اطلاعاتی که توسط حسابداران ارائه می‌شود، قطعاً باید کارآمد، واقعی، بی‌طرفانه و قابل اتکا باشند. در نتیجه اخلاق و فرهنگ حسابداری برای حسابداران حرفه‌ای و افراد متکی به خدمات حسابداری جایگاه خاصی دارد. رعایت اخلاق و فرهنگ در جامعه حسابداری، به نوعی منجر به سعادت و رفاه ذینفعان، اعتبار دهندگان، سرمایه‌گذاران است و موضوع مورد نیاز تمام جوامع سازمان‌ها، حرفه‌ها و شرکت‌ها می‌باشد (محمدی نافچی، علیخانی، ۱۳۹۹). فرد حرفه‌ای باید بپذیرد که پس از پیوستن به حرفه، منافع جامعه صاحبکار و اعضای حرفه را بر منافع شخصی خود مقدم بدارد، زیرا حرفه با قراردادهای اجتماعی‌اش با جامعه برای حمایت از منافع عمومی شناخته می‌شود (ثقفی، رحمانی و رفیعی، ۱۳۸۹).

گوئورپ و بلاک^۵ یک تعریف محدود و یک تعریف گسترده از اخلاق حسابداری بیان نمودند، تعریف محدود اخلاق حسابداری، به عنوان دیدگاهی است که از آیین رفتار حرفه‌های مجامع حرفه‌های برگرفته شده و تعریف گسترده اخلاق حسابداری، فراتر از آیین رفتار حرفه‌های بوده و صرفاً به باید‌ها و نباید‌های خاصی اشاره نمی‌کند، بلکه دامنه گسترده‌ای از تصمیم‌گیری‌های اخلاقی و تصمیم‌گیری‌های مربوط به انتخاب روش‌ها و سیاست‌گذاری‌ها را در حسابداری شامل می‌شود (رویایی، رهنمای رودپشتی و جباری، ۱۳۸۸).

اخلاق ضابطه رفتاری است که در زندگی همه افراد اعمال می‌شود و به درستی یا نادرستی اعمال می‌پردازد. آموزش اخلاق در حسابداری بسیار مهم است. هدف از آموزش اخلاق در حسابداری تقویت قدرت ابتکار و مهارت‌های دانشجویان در رابطه با مسائل اخلاقی است، تا قادر به اتخاذ تصمیمات منطقی و برخورد صحیح با چالش‌های اخلاقی محیط کسب کار باشند (حسینی، بابائی، ۱۳۹۸). یکی از روش‌هایی که می‌تواند برای آموزش اخلاق در حرفه حسابداری کمک کند، طبقه‌بندی بلوم است.

طبقه‌بندی بلوم در یادگیری

یادگیری عنصر کلیدی در آموزش اخلاق است. اساتید باید زمان کافی برای شکل‌گیری، تفکر، انتقادی دانشجویان، در موضوعات اخلاقی را صرف نمایند. اگر کلاس‌های آموزش اخلاق فقط شامل ارائه موضوعات اخلاقی جهت پوشش ساعت آموزشی باشد، این چالش بی‌فایده است (حسینی، بابائی، ۱۳۹۸).

عواملی که مربیان حسابداری را تشویق می‌کنند تا آموزش اخلاق دهند:

(۱) محدودیت زمانی، زمان محدودی برای تدریس درس اخلاق در یک کلاس با لیستی طولانی از دانشجو وجود دارد، که این کار مدرسان را سخت می‌کند تا وقت خود را صرف بحث درباره اخلاقیات کنند.

(۲) کلمات حسابداری زیاد وجود دارد، که در مورد اصول اخلاقی بحث نمی‌کند، این باعث می‌شود که مدرسان حسابداری

فاقد ایده برای بحث در مورد اخلاق در حسابداری باشند (آدریانا، آمالیا و یوتامی، ۲۰۱۹).^۶

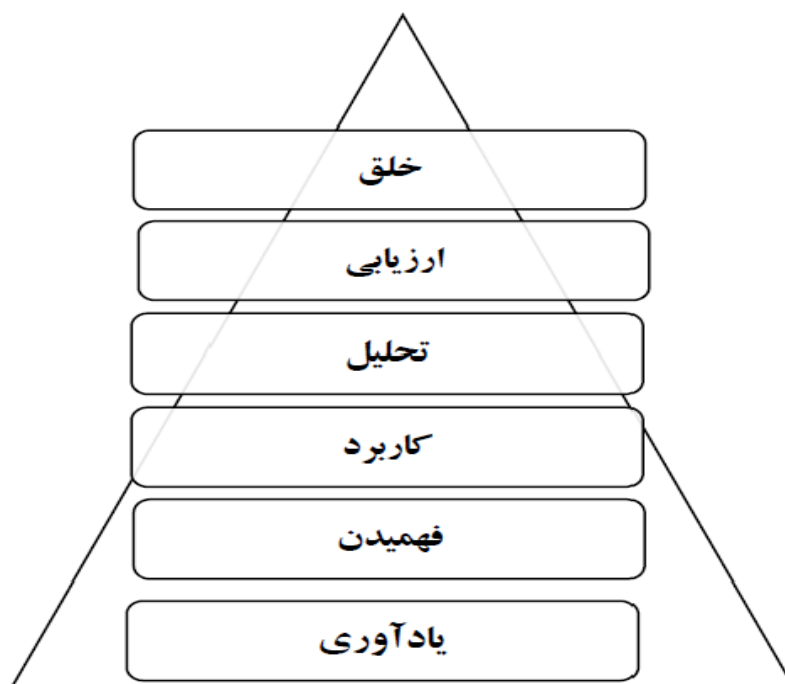
³ (IFAC)

⁴ (AAOIFI)

⁵ John Blake•Catherine Gowthorpe

⁶ Kuni Utami•Riezky Amalia•Padma Adriana

اخلاق طبقه بندی بلوم یادگیری است و می تواند در تحقق اهداف یادگیری اخلاقی در حسابداری مفید باشد. بنیامین بلوم (1948-1993) پژوهشگر و محقق حوزه روان شناسی یادگیری، با الهام از فلسفه روان ۱۵ بلوم شناسی، غالب در دهه ۱۹۵۰ به طبقه بندی اهداف آموزشی قابل دسترس در فرایند آموزشی پرداخت و از آن زمان، تاکنون این طبقه بندی، مبنای بسیاری از طرح های آموزشی قرار گرفته است، طبقه بندی بلوم نه تنها در درک مراحل و سطوح یادگیری، که حتی در تعیین اهداف آموزشی دروس موثر است، طبقه بندی بلوم می تواند در بسیاری از زمینه های آموزشی، از جمله حسابداری، اقتصادی، مدیریت منابع انسانی، کارآفرینی و بازاریابی و... مفید واقع شود، این طبقه بندی که توسط آندرسون و همکاران در سال ۲۰۰۱ مورد بازنگری قرار گرفت، دارای شش سطح اصلی یادگیری شامل: یادآوری، فهمیدن، کاربرد، تحلیل، ارزیابی و خلق را در بر می گیرد (حسینی، بابائی، ۱۳۹۸).

شکل (۱): طبقه بندی بازنگری شده بلوم (کیدول و همکاران، ۲۰۱۳)

سوگندنامه اخلاقی حسابداران و ضعف های آن

در راستای حفظ حیثیت حرفه ای، توجه به استفاده کنندگان و ذینفعان از اهمیت زیادی برخوردار است، که یکی از مواردی که می تواند در این زمینه مهم باشد، سوگندنامه اخلاقی است.

محتوای سوگند نیز باید در برگیرنده سه مورد باشد:

۱. حدود ذینفعان سوگند را تعیین کند.
۲. مواردی که محتوای اخلاقی اصلی سوگند دربر می گیرد را مشخص سازد.
۳. هنجارها و ارزش هایی که سوگند یادکنندگان در زندگی حرفه ای خود با آن مواجه می شوند و باید به آن عمل کنند را شناسایی کند.

در عمل سه ضعف عمده نسبت به سوگندنامه های موجود ابراز شده است، که اهمیت آنها به عنوان ابزار مشاوره اخلاقی می کاهد.

۱) کلی بودن وعده‌های موجود در سوگندنامه: تعهدهای موجود در سوگندها وعده‌هایی است که به وسیله هنجارهای اخلاقی اجابت می‌شود و حتی در نبود سوگند هم باید رعایت شود، سوگند خوردن برای انجام امور با اتحاد، انجام تجارت اخلاقی، تسلیم در برابر قانون و یا صادق بودن مواردی است که در حل معضله‌های اخلاقی حرفه‌ها، کمکی نکرده است.

۲) تعداد سوگندنامه‌های موجود: دومین بحث انتقادی بیان می‌دارد که اوضاع مختلفی از سوگندنامه‌ها وجود دارد، سوگندنامه‌ها بسته به دانشکده پزشکی یا دانشکده تجاری که فرد در آنجا درس خوانده با سوگندنامه سازمانی که فرد به آن تعلق دارد باهم متفاوت هستند، در این صورت هنگامی که اعضای گروه، به وسیله‌ی سوگندنامه‌های مختلف سوگند یاد کرده‌اند، مشاور اخلاقی درون گروه بیشتر بی‌فایده است تا تسهیل کننده.

۳) الزام به اعمال غیر اخلاقی در شرایط خاص: بحث مطرح شده بعدی این است که سوگندها در موارد خاص سوگند یادکنندگان را ملزم می‌کنند، اعمالی را انجام دهند که خود یا دیگران غیر اخلاقی می‌دانند (نمازی، رجب‌دری، ۱۳۹۷).

نتیجه گیری

این مقاله نشان داد که رعایت اصول اخلاقی برای حرفه حسابداری از اهمیت بالایی برخوردار است و حتما باید قبل از ورود به این حرفه، حسابداران در مراکز آموزشی، اخلاق را آموزش ببینند و اگر مراکز آموزشی، آموزش اخلاق را جدی نگیرند، ممکن است در کارهای حرفه‌ای مثل تهیه صورت‌های مالی که جمع‌بندی کارکرد یک سال مالی، بنگاه اقتصادی است، رعایت اخلاق، در آن صورت نگیرد و مالک بنگاه با اخذ تصمیمات اشتباهی نشات گرفته از اطلاعات تهیه شده توسط حسابداران، باعث دچار بحران‌های اقتصادی و گردد و بعدا این عمل رسوایی‌های مالی زیادی را به بار آورد. بنابراین اصول اخلاقی نه تنها در کار حرفه‌ای بلکه در دین اسلام اینقدر مهم و موثر آمده است، که در قرآن هم به آن اشاره شده است و یکی از رسالت‌های پیامبر نیز همین امر بوده است.

در پایان به مسئولین آموزشی پیشنهاد می‌گردد با ارایه راهکارهای مهم اهمیت درس اخلاق را برای دانشجویان نمایان سازند و به اساتید دانشگاه که درس اخلاق را تدریس می‌نمایند توصیه می‌شود با تلاش کنند تا نیازهای اخلاقی دانشجویان در حرفه ای آینده خود و زندگی شخصی بیشتر توجه کرده و به آنها بیشتر توجه کنند و از بیان اصولی کلی و مبهم و تاریخی پرهیز کنند و در نهایت از اساتید دانشگاه که به تدریس سایر دروس مشغول هستند درخوات می‌گردد با رعایت اصول اخلاقی چراغ راه آینده دانشجویان باشند که دانشجویان همیشه اساتید را بهترین الگویی خود می‌دانند. به دانشجویان نیز توصیه می‌شود درس اخلاق و رعایت مباحث اخلاقی را جدی تر گرفته و همچون یکی از دروس اصلی به آن توجه کنند.

منابع:

- [۱] صدیقیان، محمدجواد و ستوده نیا، سجاد و مولوی، محمد، ۱۳۹۹، اخلاق در حسابداری، چهارمین کنفرانس مطالعات مدیریت اقتصاد و حسابداری صنعت محور، تهران،، <https://civilica.com/doc/1134438>
- [۲] صدیقیان، محمدجواد و ناظمی، علیرضا و صابری، فرزین، ۱۳۹۹، اخلاق در حسابداری، ششمین کنفرانس ملی اقتصاد، مدیریت و حسابداری، شیروان،، <https://civilica.com/doc/1113348>
- [۳] صدیقیان، محمدجواد و زارع، مهدی و عابدینی، محسن و هیربد، سهراب، ۱۳۹۹، نگاهی بر اخلاق در حسابداری، اولین کنفرانس بین المللی چالش ها و راهکارهای نوین در مهندسی صنایع و مدیریت و حسابداری، ساری،، <https://civilica.com/doc/1045402>
- [۴] ودیعی نوقابی، متحدین، حسینی. (۲۰۱۳، June). تاثیر عوامل موثر بر تصمیم گیری اخلاقی حسابداران در ایران. در همایش الزهرا.
- [۵] ثقفی علی، رحمانی حلیمه، رفیعی افسانه. آموزش اخلاق حسابداری در دوره کارشناسی.
- [۶] نمازی، رجب دری. (۲۰۱۹). تدوین سوگندنامه اخلاقی حسابداران ایران. فصلنامه حسابداری ارزشی و رفتاری، ۳(۶)، ۳۷-۶۴.
- [۷] رویایی رمضانعلی، رهنمای رودپشتی فریدون، جباری حسین. تاثیر فرهنگ بر استنباط اخلاقی دانشجویان حسابداری.
- [۸] حسینی، بابائی. (۲۰۱۹). ضرورت آموزش اخلاق و ارزش های اسلامی در برنامه درسی حسابداری دانشگاه ها. پژوهش حسابداری و حسابرسی، ۹(۱)، ۲۱-۴۰.
- [۹] فغانی، ثقفی، بشیری منش، نازنین. (۲۰۲۱). ارتباط سبک زندگی با اخلاق کاری حسابداران. اخلاق در علوم و فناوری، ۱۵(۴)، ۷۰-۷۷.
- [۱۰] خواجوی، شکراله، اعتمادی عیدگاهی، قدیریان آرانی، محمد حسین. (۲۰۲۰). اصول اخلاق اسلامی: چارچوبی برای تدوین آیین رفتار حرفه‌ای حسابداری. *حسابداری، پاسخگویی و منافع جامعه*، ۱۰(۳)، ۱-۲۹.
- [۱۱] آرش محمدی نافچی، شهناز علیخانی. (۲۰۲۱). اخلاق و فرهنگ در حسابداری. فصلنامه علمی تخصصی رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، ۴(۴۹)، ۴۹-۶۴.
- [۱۲] حاجی پوره، برزگر، دکتر الهه. (۲۰۲۰). اهمیت اخلاق و رهبری اخلاقی حسابداران بخش عمومی. حسابداری سلامت، ۹(۱)، ۱-۲۰.
- [13] www.mahaksoft.com/۳۶۴۷۶/accountant-duties
- [14] www.sepidarsystem.com/blog/what-is-accounting
- [15] www.hesabdarebartar.com
- [16] www.fardadgroup.com
- [17] Adriana, P., Amalia, R., & Utami, K. (2020, April). Accounting Ethics Education in the Industrial Revolution 4.0: An Educators Perspective. In 1st Annual Management, Business and Economic Conference (AMBEC 2019) (pp. 21-25). Atlantis Press.
- [18] Rawdhan, A. A. A Review of Accounting Ethics. Journal for Research on Business and Social Science (ISSN (Online) 2209-7880), 3(3).